

ПРИМЕНА КОНТРОЛНИХ ЛИСТА У РЕДОВНОМ ИНСПЕКЦИЈСКОМ НАДЗОРУ У ШКОЛСКОЈ 2018/2019. ГОДИНИ

у установама предшколског васпитања и образовања,
основног и средњег образовања и васпитања

На основу Закона о инспекцијском надзору ("Службени гласник РС", бр. 36/2015 и 44/2018-др. закон), сходно одредбама Закона о просветној инспекцији ("Службени гласник РС", број 27/2018), просветни инспектори, на почетку радне/школске године обављају редовни инспекцијски надзор установа предшколског васпитања и образовања, основног и средњег образовања и васпитања (даље: **Установе**).

Ове радне/школске 2018/2019. године, просветни инспектори ће редован инспекцијски надзор вршити применом контролних листи, које су иновирани у односу на контролне листе које су се користиле у редовном инспекцијском надзору у протекле две радне/школске године, односно од почетка њихове примене.

Према одредбама Закона о инспекцијском надзору контролне листе су дефинисане као документ који садржи списак приоритетних питања провере и других радњи за које је инспекција овлашћена, одређених према тежини могућих штетних последица у одређеној области, сагласно правилима о процени ризика, као и предмета и обима провере.

Помоћу контролних листи процењује се степен ризика и мери ниво усклађености пословања и поступања Установе са законом и другим прописима у одређеним обласима.

Разлог за увођење контролних листи је успостављање веће правне сигурности приликом вршења инспекцијског надзора, посебно да би Установе могле унапред да знају које критеријуме је неопходно да испуне да би се њихово пословање ускладило са законом.

Такође, увођењем контролних листи, успоставља се једнакост у поступању просветних инспектора и ограничава њихова самовоља.

Контролне листе доприносе бољем упознавању стања које се јавља у пракси у одређеним областима и омогућавају да просветна инспекција превентивно и корективно делује у циљу решавања проблема који се јављају у одређеним областима. На тај начин омогућава се делотворнији и ефикаснији рад просветне инспекције, а што је један од основних циљева Закона о инспекцијском надзору.

Просветна инспекција је објавила своје [контролне листе](http://www.mpn.gov.rs/prosveta/prosvetna-inspekcija/kontrolne-liste-u-prosveti/) (укупно једанаест образаца) на сајту Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије (даље: **Министарство**), које су заједничке за све Установе (<http://www.mpn.gov.rs/prosveta/prosvetna-inspekcija/kontrolne-liste-u-prosveti/>).

Просветни инспектор, поступајући у границама предмета инспекцијског надзора из налога за инспекцијски надзор, предузима оне провере и радње које су садржане у контролној листи.

Ако просветни инспектор процени да постоји ризик ван контролне листе, који је висок или критичан, односно утврди да постоји незаконитост, која захтева, да се, сагласно делокругу инспекције, предузму хитне мере, покреће ванредан инспекцијски надзор.

Садржина контролне листе и чињенице констатоване у њој морају бити оверене потписом просветног инспектора и директора установе, односно присутног лица.

По завршетку инспекцијског надзора, контролна листа чини саставни део записника.

Установа може доставити просветној инспекцији извештај о само провери испуњености захтева из контролне листе и само процени ризика, које је спровела сагласно садржини контролне листе и правилима о процени ризика.

Уз овај извештај, установа прилаже и одговарајућу документацију, односно други материјал којим се поткрепљују налази из извештаја.

Извештај о само провери испуњености захтева из контролне листе не замењује и не искључује поступање инспектора у инспекцијском надзору код установе која је сачинила извештај о само провери, односно, поред сачињавања извештаја о само провери, надзирана установа подлеже и инспекцијском надзору.

ВРСТА И САДРЖИНА ОБРАЗАЦА КОНТРОЛНИХ ЛИСТА

У редовном надзору врши се провера чињеничног стања из контролне листе увидом у одговарајућу документацију Установе.

Обрасци контролних листа су следеће садржине:

Број 1: ОБАВЉАЊЕ ДЕЛАТНОСТИ УСТАНОВЕ

Приоритетна питања су да ли је:

- делатност Установе усаглашена са Законом о основама система образовања и васпитања ("Службени гласник РС", бр. 88/2017 и 27/2018-др. закони, даље: **Закон**) и извршен упис у регистар надлежног суда
- извршена верификација, односно добијено решење Министарства о испуњености услова за обављање делатности
- добијена сагласност Министарства за организовање издвојеног одељења и за обављање проширене делатности
- ученичка задруга уписана у регистар надлежног органа.

Напомена: врши се провера услови за рад и обављање делатности у време надзора, а ако се врши самопроцена, онда је она у оквирима услова извршене верификације.

Основ законитог поступања: чл.89, 93, 94, 98. Закона

Број 2: ОПШТА АКТА УСТАНОВЕ

Приоритетна питања су, да ли је Установа:

- донела и одредила датум примене Статута и да ли га је усагласила на начин прописан Законом
- Статутом ближе уредила питања за које је Законом прописано да се ближе уређују Статутом и друга питања од значаја за организацију и рад надзираног субјекта и то: друге надлежности органа управљања; начин избора и друге надлежности савета родитеља; избор директора у приватној установи; друге надлежности директора; послови помоћника директора; стручни активи, тимови и њихова надлежност, начин рада и одговорност, начин рада педагошког колегијума; дисциплинска одговорност запослених

за лакше повреде радних обавеза; дисциплинска одговорност ученика за лакше повреде обавезе ученика; начин рада одељењске заједнице и ученичке задруге

- донела правилнике и пословнике које је прописала својим Статутом и који су прописани Законом (Акт о мерама, начину и поступку заштите и безбедности деце и ученика за време боравка у установи и свих активности које организује установа, у сарадњи са надлежним органом јединице локалне самоуправе, Акт о правилима понашања и међусобним односима деце, ученика, родитеља, односно других законских заступника и запослених у установи, Акт о систематизацији радних места по поступку прописаном Законом, односно да ли је општа акта донео надлежни орган у Установи и објавио их на начин прописан Статутом).

Напомињемо да приликом инспекцијског надзора просветни инспектор мора да утврди да ли су Статутом сва наведена питања у потпуности уређена.

У супротном сматра се да ова област није усклађена и додељује се оцена „Не-0“.

Основ законитог поступања:

чл. 83, 87, 108, 109, 121, 123, 126, 129, 131, 162, 165, 201... Закона, Правилник о ученичким задругама („Служ. гласник РС“, број 31/2018)

Број 3: ОРГАНИ УСТАНОВЕ

врши се провера да ли је:

- орган управљања у мандату и да ли је рад уређен Пословником
- директор у мандату
- избор чланова савета родитељ извршен у складу са Законом и Статутом (сразмерно заступљени родитељи односно законски заступници деце/ученика припадника националних мањина и деце/ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом, извршен избор представника у општински савет родитеља)
- ученички парламент формиран у складу са законом и одређена два представника за присуство и учешће у раду школског одбора
- да ли су стручни органи формиран у складу са Законом и Статутом
- да ли органи установе воде евиденцију о свом раду кроз књигу записника протоколисану кроз деловодник

Основ законитог поступања: чл. 88, 117, 120, 121, 123... Закона

Број 4: ИЗВЕШТАЈИ О РАДУ УСТАНОВЕ

да ли је:

- васпитно образовно/наставничко веће, педагошко веће, ученички парламент, разматрало/о извештај о самовредновању квалитета рада установе, извештај о остваривању Годишњег плана рада установе
- орган управљања усвојио извештај о: остваривању Развојног плана на годишњем нивоу, остваривању Годишњег плана рада установе,

самовредновању рада установе, раду директора и раду установе (најмање два пута), пословању, годишњи обрачун и извештај о извођењу екскурзија/наставе у природи, остваривању плана стручног усавршавања

- савет родитеља разматрао извештај о: остваривању Развојног плана на годишњем нивоу, остваривању програма образовања и васпитања и Годишњег плана рада, спољашњем вредновању и самовредновању, завршном испиту, резултатима националног и међународног тестирања и спровођења мера за обезбеђивање и унапређивање квалитета образовно васпитног рада, остваривању програма екскурзије и наставе у природи као и начина организације истих и свим питањима из своје надлежности прописане Статутом.

Основ законитог поступања: чл. 119,120,126... Закона

Број 5: ПЛАНИРАЊЕ И ПРОГРАМИРАЊЕ РАДА УСТАНОВЕ

Да ли је установа донела:

- Развојни план, Предшколски/школски програм, Годишњи план рада, на начин, по поступку и у роковима прописаним Законом и да ли су елементи структуре предшколског/школског програма у складу са посебним законом
- да ли је Припремни предшколски програм саставни део предшколског/школског програма;
- да ли има интернет страну.

Посебно се проверава да ли се основна школа која организује редовну полудневну наставу у две смене стара да сви ученици равномерно похађају наставу у обе смене, смењујући се у једнаким временским интервалима, не дужим од једног месеца.

Основ законитог поступања:

чл. 62. Закона, чл. 16. Закона о предшколском васпитању и образовању ("Службени гласник РС", бр. 18/2010 и 101/2017),

чл. 26, 27, 29, 32, 52. Закон о основном образовању и васпитању („Службени гласник РС“, бр. 55/2013, 101/2017 и 27/2018-др. закон),

чл. 9, 10, 11...Закон о средњем образовању и васпитању („Службени гласник РС“, бр. 55/2013, 101/2017 и 27/2018-др. закон).

Број 6: УПИС ДЕЦЕ/УЧЕНИКА, ФОРМИРАЊЕ ОДЕЉЕЊА/ГРУПА

Проверава се да ли је установа поступала у складу са Стручним упутством-формирање одељења, Законом и посебним законом приликом уписа деце/ученика и формирања група/одељења, односно да ли:

- је предшколска установа утврдила критеријуме за формирање структуре васпитних група и да ли су групе формиране у складу са утврђеним критеријумима
- су у складу са посебним законом формиране групе у погледу броја деце по структури и да ли је оснивач Предшколске установе утврдио мањи, односно већи број деце у групи

- је установи, од старне надлежних органа, достављен списак деце која су стасала за похађање припремног предшколског програма и деце за упис у први разред основне школе и да ли је извршен упис деце са достављеног списка надлежног органа
- су родитељ/законски заступник и јединица локалне самоуправе обавештени о деци која нису уписана у припремни предшколски програм и ученицима који нису уписани у први разред основне школе
- је поступак пријема деце у предшколску установу уређен Статутом или општим актом
- је упис ученика у основну школу, деце/ученика у музичку/балетску школу, ученика у средњу, уметничку школу извршен у складу са Законом и посебним законом
- је основна/средња школа формирала одељења и групе у складу са Законом
- је број ученика у целодневној настави и у продуженом боравку у складу са Стручним упутством-формирање одељења.

Основ законитог поступања:

чл. 13. Закон о предшколском васпитању и образовању, чл. 55-58. Закон о основном образовању и васпитању; чл. 33. Закон о средњем образовању и васпитању, Стручно упутство о формирању одељења и начину финасирања у основним и средњим школама за школску 2018/2019. годину бр. 611-00-01192/2018-15 од 26.06.2018. године (даље.Стручно упутство-формирање одељења).

Број 7: ПРАВА ДЕТЕТА/УЧЕНИКА, ОЦЕЊИВАЊЕ УЧЕНИКА

Приоритетна питања за ову област, да ли је :

- програм заштите од насиља, злостављања и занемаривања, програм спречавања дискриминације у установи саставни део предшколског/школског програма и годишњег плана рада
- формиран у складу са Законом Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања и да ли су подаци о члановима, (име, контакт телефони) као и бројеви телефона релевантних служби (дом здравља, хитна помоћ, надлежна полицијска станица, центар за социјални рад) видно истакнути на улазу у Установу, односно на оглавној табли, да ли се води и чува документација о свим ситуацијама насиља, злостављања и занемаривања;
- донет ИОП1, ИОП2 и ИОП3 (ако постоји потреба)
- да ли су деца/ученици /родитељи односно законски заступници благовремено и потпуно информисани о правима детета и ученика (члан 79. Закона), о питањима од значаја за образовање и васпитање (објављена општа акта, програми рада, распоред свих облика образовно васпитног рада, одлука о дидактичким средствима и уџбеницима који се користе у установи, на почетку школске године о критеријумима, начину, поступку, динамици и распореду оцењивања)
- распоред:

-писмених задатака и писмених провера знања дужих од 15 минута уписан у дневник рада и истакнут на огласној табли школе или на званичној интернет страници у прописаном року,

-свих облика образовно васпитног рада утврђен од стране одељењског већа на препоруку педагошког колегијума, односно утврђен од стране директора на предлог одељењског већа

- планиран прописани број родитељских састанака ради обавештавања родитеља о питањима од значаја за образовање и васпитање ученика (постигнућима, напредовању, мотивацији, владању ученика).

Основ законитог поступања: чл. 76, 79, 189. Закона

Број 8: ЕВИДЕНЦИЈА И ЈАВНЕ ИСПРАВЕ

Према узорку по процени просветног инспектора (најмање 3), врши се провера, да ли се евиденција води на начин и на обрасцима прописани Законом:

- о васпитно-образовном/образовно-васпитном раду за претходну радну/школску годину, Записници о испитима, Матична књига деце/ученика/одраслих за текућу радну/школску годину, о васпитно-образовном/образовно-васпитном/васпитном раду у текућој радној/школској години, на српском језику ћириличним писмом (у установи у којој се васпитно образовни рад остварује на језику националне мањине да ли се води евиденцију на српском језику ћириличним писмом и на језику и писму националне мањине осим евиденције о васпитно образовно раду која се води на језику на коме се изводи васпитно образовни рад)
- да ли се јавне исправе издају на прописаним обрасцима
- да ли се води летопис на начин прописан Законом

Напомена: у оквиру ове области врши се провера да ли је бројно стање уписане деце/ученика у матичну евиденцију сагласно бројном стању деце/ученика из евиденције о васпитно-образовно/образовно-васпитном/васпитном раду.

Основ законитог поступања:

Правилник о садржају образаца и начину вођења евиденције и издавању јавних исправа у предшколској установи („Службени гласник РС“, број 59/2010)

Правилник о саджају и начину вођења евиденције и издавању јавних исправа у основној школи ("Сл. гласник РС", бр. 55/2006, 51/2007, 67/2008, 39/2011, 82/2012, 8/2013, 70/2015, 81/2017, 48/2018, 65/2018 - др. правилник и 66/2018 - др. правилник)

Правилник о саджају и начину вођења евиденције и издавању јавних исправа у основној школи ("Сл. гласник РС", бр. 66/2018);

Правилник о евиденцији у средњој школи ("Сл. гласник РС", бр. 31/2006, 51/2006, 44/2013, 55/2014, 73/2016 и 48/2018), Правилник о јавним исправама које издаје средња школа ("Сл. гласник РС", бр. 31/2006, 51/2006, 44/2013, 43/2015 и 48/2018)

Број 9: ИЗБОР УЏБЕНИКА

У оквиру ове области, проверава се да ли је избор уџбеника извршен на начин прописан Законом, Законом о уџбеницима ("Службени гласник РС", бр. 68/15, 113/17), Законом о уџбеницима ("Службени гласник РС", број 27/18), кроз приоритетна питања, да ли:

- је изабрано најмање три уџбеника са Листе/ један уџбеник за предмет када је мање од три на Листи, изабран уџбеник из Каталога за сваки предмет у сваком разреду и о томе обавештен Савет родитеља
- су Стручна већа за области предмета, односно стручи активи наставника разредне наставе/стручно веће за разреду наставу (који изводе наставу на језику националне мањине) доставили образложени предлог за избор уџбеника (за избор уџбеника на језику и писму националне мањине) Наставничком већу
- је изабран одобрени уџбеник на српском језику који ће бити преведен на језик националне мањине
- је Наставничко веће донело одлуку о избору, промени уџбеника и да ли је достављена Министарству у прописаном року
- избор уџбеника извршен за прописани период, одлука о томе објављена на огласној табли/видном месту/интернет страни Установе, подаци о изабраним уџбеницима школа унела у електронски регистар уџбеника;
- Годишњим планом рада предвиђена потребна додатна наставна средства, дидактичка средства и дидактичка игровна средства у васпитно-образовном и образовно-васпитном раду.

Број 10: РАДНИ ОДНОСИ И РАДНОПРАВНИ СТАТУС ЗАПОСЛЕНИХ

Приоритетним питањима провера се:

- број извршилаца на радним местима у акту о систематизацији радних места у оквиру броја признатих извршилаца за финансирање плата на тим радним местима
- да ли је надлежној школској управи достављена правно ваљана листа, за текућу школску годину, запослених за чијим радом је у потпуности или делимично престала потреба, запослених који су засновали радни однос са непуним радним временом, листа упражњених радних места (унети подаци у централну базу ИС Министарства, штампани примерак извода из ИС, потписан од стране директора школе и представника синдиката, оверен и протоколисан у деловоднику, достављен надлежној школској управи у прописаном року)
- спровођење поступка пријема у радни однос у текућој школској години преузимањем, по конкурс, без оглашавања
- испуњеност услова за заснивање радног односа докази у досијеу-узорак по процени инспектора (најмање 3)
- радно правни статус запослених у погледу структуре и распореда обавеза наставника/васпитача/стручног сарадника утврђени у складу са Законом (узорак по процени инспектора, најмање 5)
- статус приправника/приправника стажисте (извршено пријављивање кандидата за полагање испита за лиценцу)

Основ законитог поступања:

чл. 139, 145-146, 152-155. Закона,

Посебан колективни уговор за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“, бр. 21/2015 и 16/2018,

Стручно упутство за поступање приликом ангажовања запослених у установама образовања и васпитања у школској 2018/2019. години бр.153-03-00034/2018-01 од 23.8.2018. године.

Број 11: ПРИМЕНА ЗАКОНА О ЗАШТИТИ СТАНОВНИШТВА ОД ИЗЛОЖЕНОСТИ ДУВАНСКОМ ДИМУ ("Службени гласник РС", бр. 30/2010)

Увидом на лицу места врши се провера:

- да ли су у установи на видном месту истакнута имена лица која су одговорна за контролу забране пушења и начин како се може пријавити пушење у том простору
- да ли је на свим улазним вратима сваког затвореног и јавног простора истакнут знак забране пушења који има прописан облик и садржину
- да ли је лице задужено за контролу забране пушења сачинило образац извештаја
- да ли је у току инспекцијског надзора, непосредним личним увидом у прегледаном простору, инспектор затекао лица са упаљеном цигаретом, уочи присуство упаљене цигарете, једне или више пепелјара, једног или више опушака, дуванског дима.

Основ законитог поступања:

Закон о заштити становништва од изложености дуванском диму,

Правилник о облику и садржају знака забране пушења и знака да је пушење дозвољено у одређеном простору, начину истицања тих знакова, обрасцу извештаја о повреди забране пушења, врсти потребних доказа о пушењу и начину на који се они прикупљају и на који се утврђује присуство дуванског дима у простору у коме је пушење забрањено, као и о обрасцу за наплату новчане казне на лицу места ("Службени гласник РС", бр. 73/2010 и 89/2017).

УТВРЂИВАЊЕ ПРОЦЕНТА РИЗИКА

Поступак бодовања је идентичан за све контролне листе: тако што се укупан проценат, за сваку контролну листу посебно, израчунава из количника оствареног броја бодова на питања са одговором „**ДА**“ (за које се добија по један (1) бод) са укупним могућим бројем бодованих питања, и тај резултат помножи са 100.

Питања на која је одговор „**НЕ**“ (не добијају се бодови, односно број бодова је нула-0).

Питања на која је одговор „**НИЈЕ ПРИМЕНЉИВО**“ (не бодују се) не рачунају се у укупан број бодованих питања и у колони „**није применљиво**“ уписује „**НП**“.

На основу остварених бодова утврђује се, за сваку контролну листу посебно, на исти начин, степен ризика:

1. "Незнатан": 91-100;

2. "Низак": 81-90;
3. "Средњи": 71-80;
4. "Висок": 61-70;
5. "Критичан": 60 и мање.

Октобар 2018. године

аутор: Биљана Антић, дипл. правник